
Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2025

Przypominamy, że obowiązkiem doradcy jest posiadanie bieżącej wiedzy na temat zasad metodycznych Polskiego FSDN.

Wymagana jest znajomość:

- **Instrukcji prowadzenia zapisów w książkach rachunkowych** – na stronie numer 6 znajduje się wykaz zmian w porównaniu z 'Instrukcją...' obowiązującą w roku 2024;
- **Instrukcji Kodowania oraz Wykazów Kodów;**
- dokumentu zawierającego '**Różnice w formularzach ksiąg rachunkowych w latach 2024-2025**' - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka/Zbieranie danych/Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Uwag metodycznych dotyczących roku obrachunkowego 2025** - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka/Zbieranie danych/Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Pytań i Odpowiedzi** zamieszczonych na stronie internetowej <http://fadn.pl/metodyka/zbieranie-danych/pytania-i-odpowiedzi/>.

Praca z danymi wymaga przestrzegania **czterech kluczowych zasad:**

1. W Systemie **należy rejestrować rzeczywiste dane rachunkowe**. Niedopuszczalne jest celowe dopasowywanie danych do testów. Komunikat testu nie oznacza, że dane rachunkowe są nieprawidłowe. W zdecydowanej większości przypadków wystarczy, jeśli doradca, na podstawie informacji uzyskanych od rolnika, wprowadzi wyjaśnienie zawierające przyczynę wystąpienia danej sytuacji;
2. **Dane rachunkowe muszą być spójne**, np.: jeśli wykazywany jest zbiór roślin to w gospodarstwie powinny wystąpić: maszyny do uprawy i zbioru (własne lub dzierżawione) lub usługi zewnętrzne w zakresie uprawy i zbioru;
3. **Wyjaśnienie do komunikatu testu powinno zawierać informację na temat przyczyn** wystąpienia danej sytuacji;
4. **Opis kodu powinien być precyzyjny**, np. w przypadku dotacji opis kodu powinien umożliwiać jednoznaczne określenie programu wsparcia, z którego pochodzi dana dotacja (np. Płatność podstawowa 2025), a w przypadku środków trwałych do jakiej grupy środków trwałych należy i jakie jest jego przeznaczenie (np. Ciągnik New Holland T5). Opis dotacji/środka trwałego w KWiW i w Indywidualnym Wykazie Kodów powinien być identyczny.

CZĘŚĆ I. Dodatkowe zapisy w Systemie RDR obowiązujące w roku obrachunkowym 2025, które nie występują w formularzach i instrukcjach do zbierania danych za rok obrachunkowy 2025.

Dodatkowe zapisy wprowadzone do Systemu RDR wynikają z konieczności uzupełnienia informacji dotyczących roku obrachunkowego 2025, które nie mogły znaleźć się w formularzach do zbierania danych. Przygotowanie formularzy i instrukcji musiało zostać zakończone w trakcie 2024 roku, gdy nie był znany np. ostateczny kształt programów wsparcia rolnictwa na kolejny rok.

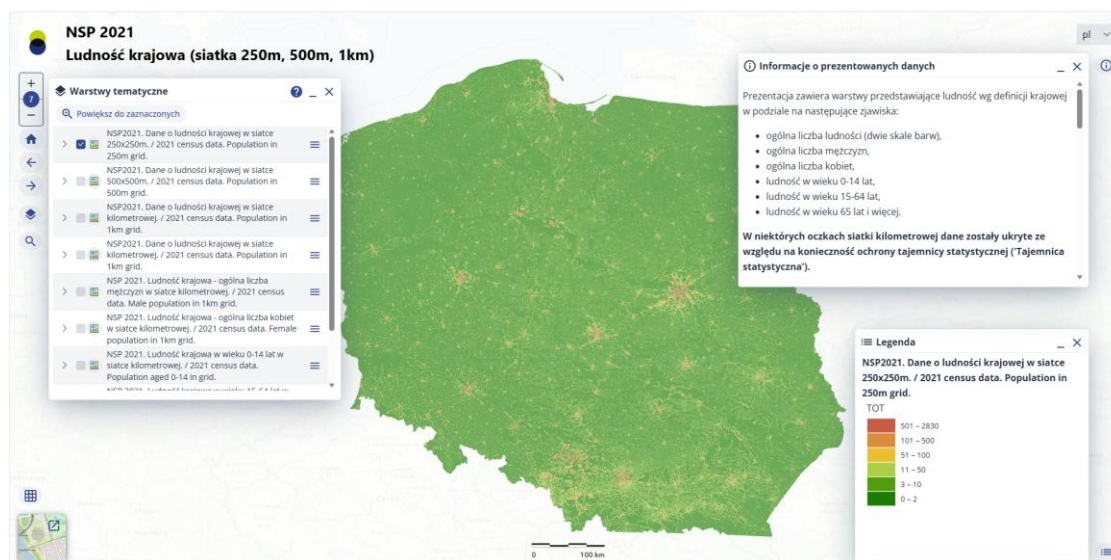
ZMIANY W TABELACH:

1. SAiZ, tabela 'Informacje ogólne':

- Wprowadzono wiersz 'Kod INSPIRE'.

Kody INSPIRE służą do jednoznacznego opisu informacji przestrzennych w Europie. W celu wyszukania lokalizacji siedliska danego gospodarstwa i przypisanego do niego kodu INSPIRE należy skorzystać z narzędzia udostępnionego przez Główny Urząd Statystyczny na stronie: [NSP 2021 \(siatka kilometrowa\)](#)

Ekran początkowy

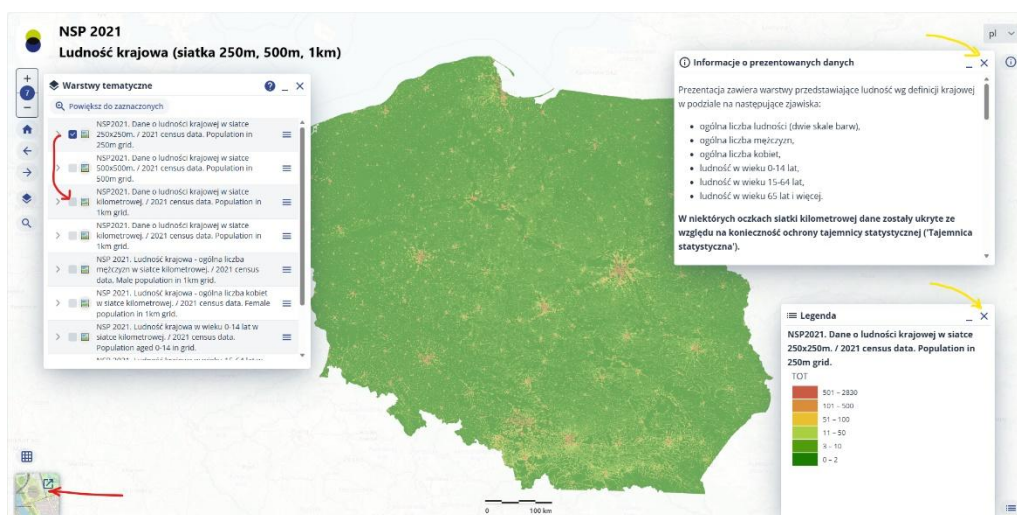

Krok pierwszy:

1. Zamknąć 'krzyżykiem' okna po prawej stronie, tj. 'Informacja o prezentowaniu danych' oraz 'Legenda', oznaczone na rysunku poniżej żółtą strzałką.
2. W oknie 'Warstwy tematyczne' odznaczyć pierwszy punkt (siatka 250m) i zaznaczyć trzeci punkt (siatka 1 km), oznaczony na rysunku poniżej czerwoną strzałką, w lewym, górnym rogu ekranu.

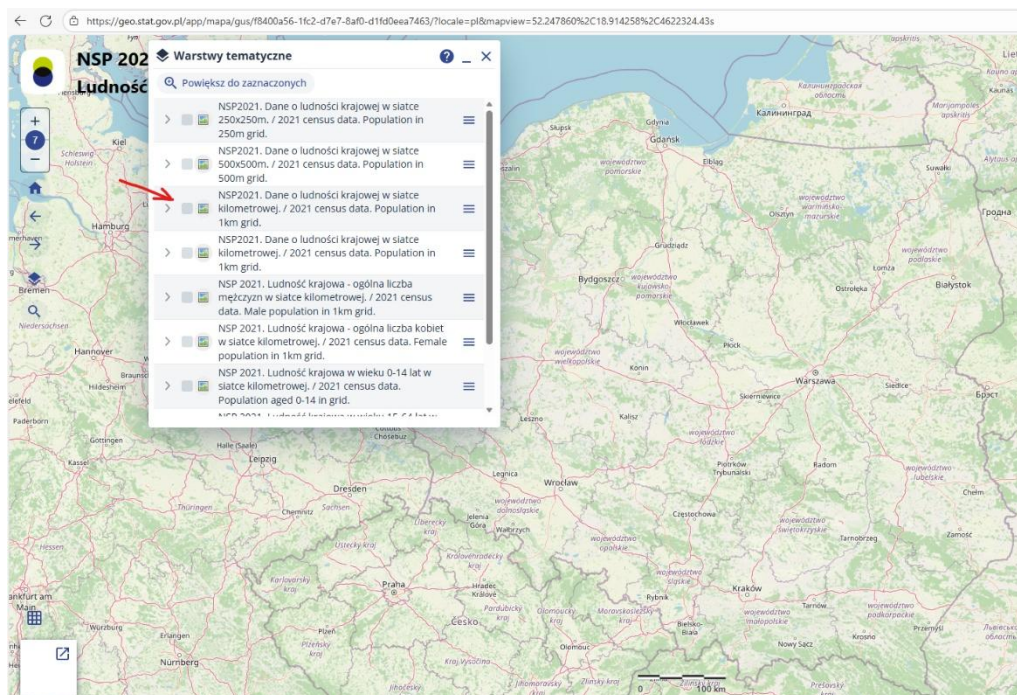
- Następnie, klikając symbol kwadratu z wpisaną w niego strzałką (oznaczony na rysunku poniżej czerwoną strzałką, w lewym, dolnym rogu ekranu), z dostępnym map podkładowych należy wybrać mapę OSM, pierwszą na liście.

Uwaga: lista map podkładowych może być w pełni widoczna dopiero po przesunięciu okna 'Warstwy tematyczne' (w tym celu należy użyć prawego przycisku myszy i przenieść, najlepiej, w lewy, górny róg ekranu).

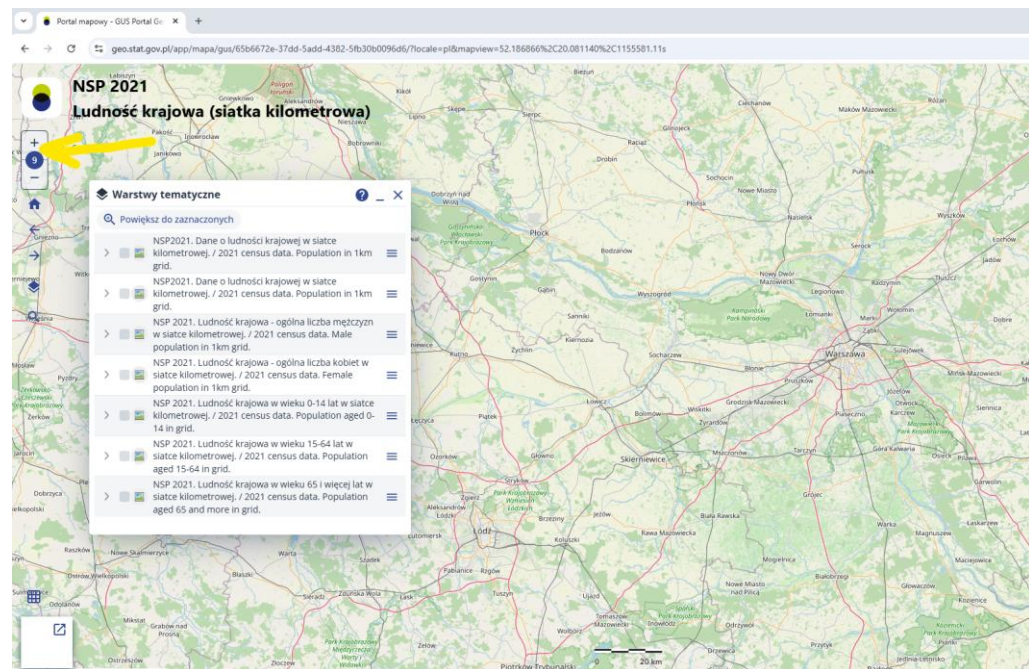
Krok drugi:

W oknie 'Warstwy tematyczne', usunąć zaznaczenie, trzecie na liście (siatka 1 km). Mapa w tle powinna zmienić się na mapę OSM (OpenStreetMap) z widocznymi nazwami miejscowości, drogami, elementami krajobrazu, itp.

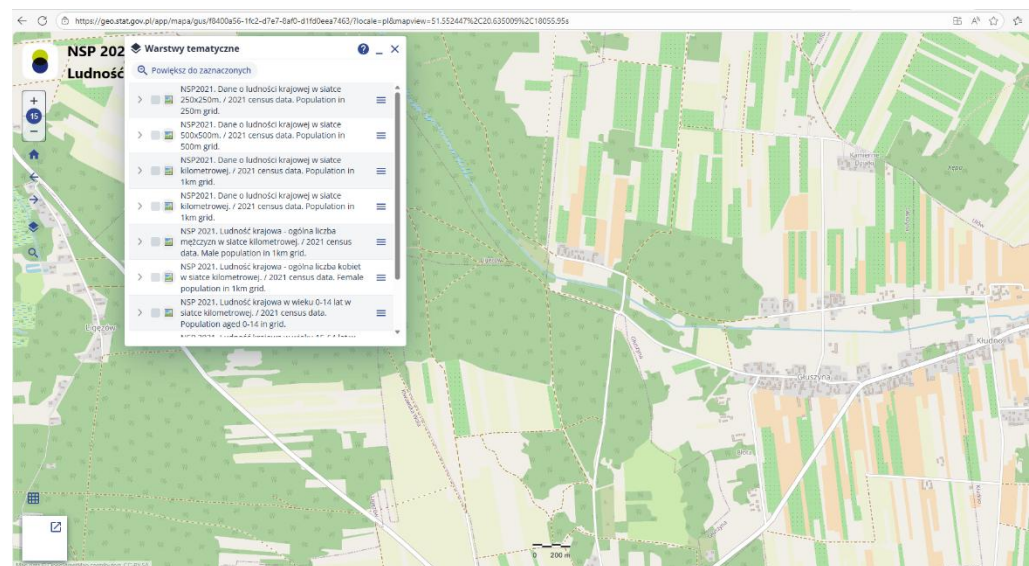
Krok trzeci:

Korzystając z mapy OSM, należy odszukać lokalizację siedliska danego gospodarstwa. Mapę można przesuwać przytrzymując wciśnięty lewy przycisk myszy i przesuwając ją w wybranym kierunku. Zbliżenie mapy uzyskuje się używając przycisku roller'a w myszy lub przycisków '+' i '-' w menu dostępnym w lewym górnym rogu ekranu.

Krok czwarty:

Po uzyskaniu zbliżenia mapy w granicach 15 lub większego powinno być możliwe odnalezienie lokalizacji siedliska danego gospodarstwa. Przykład poniżej:

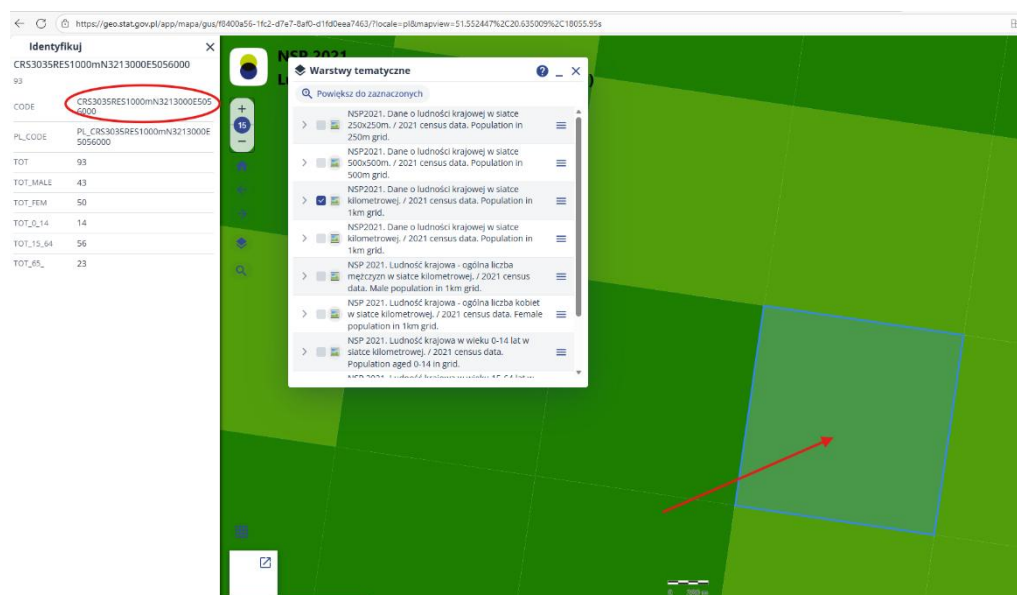

Krok piąty:

W oknie po lewej stronie, tj. 'Warstwy tematyczne', należy przywrócić zaznaczenie, trzecie na liście (czynność odwrotna to tej opisanej w punkcie drugim). Mapa powinna zmienić wygląd na siatkę INSPIRE o bokach 1 na 1 km. Następnie należy wybrać kwadrat, w którym znajduje się dane gospodarstwo mając na uwadze przybliżoną lokalizację siedliska gospodarstwa ustaloną na mapie OSM.

Uwaga: w razie wątpliwości można zmieniać widok dowolną liczbę razy, przywracając lub usuwając ww. zaznaczenie w oknie 'Warstwy tematyczne'.

Po lewej stronie ekranu powinno pojawić się okno 'Identyfikuj', gdzie w pierwszym wierszu pod nazwą CODE znajduje się kod INSPIRE właściwy dla wybranego kwadratu, np. CRS3035RES1000mN3213000E5056000. Kod ten należy skopiować (1. dwukrotne kliknięcie na kod lewym przyciskiem myszy spowoduje jego podświetlenie, 2. kliknięcie prawym przyciskiem myszy na zaznaczeniu wyświetli menu, gdzie pierwszym wyborem jest 'Kopiuj'), do SAIŻ, do tabeli 'Informacje ogólne', wiersz 'Kod INSPIRE' (należy wejść do komórki i użyć kombinacji klawiszy Ctrl i V).

System RDR Rok: 2025 KRR: NIG:

SAiZ Tabele SAiZ Info 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Informacje ogólne

SAiZ Informacje ogólne - Informacje ogólne

1.1. Województwo:	
1.2. Powiat:	
1.3. Gmina:	
1.4. Rodzaj gminy:	
1.5. Miejscowość:	
1.6. Symbol miejscowości wg TERYT	
1.7. Kod INSPIRE:	CRS3035RES1000mN3240000E5056000
2.1. Okręg podatkowy:	
2.2. Wysokość nad poziom morza:	1

Do celów FSDN położenie geograficzne gospodarstwa określa się zgodnie z następującymi kryteriami, w kolejności według ważności:

- Lokalizacja głównego budynku gospodarczego. W przypadku gospodarstw zajmującym się chowem, hodowlą zwierząt powinno to być miejsce, w którym znajduje się inwentarz żywy. W przypadku gospodarstw zajmującym się produkcją roślinną i mieszanych powinny to być główne budynki gospodarstwa, które zazwyczaj znajdują się w pobliżu miejsc prowadzenia działalności rolniczej.
- Jeżeli nie ma budynku gospodarczego, do którego można by przypisać lokalizację gospodarstwa:
 - lokalizacja większości obszaru gospodarstwa;
 - lokalizacja najważniejszej działki wybranej ze względu na jej fizyczną wielkość;
 - lokalizacja najważniejszej działki wybranej ze względu na znaczenie ekonomiczne produkcji rolnej.
- Lokalizacja miejsca zamieszkania rolnika, jeżeli nie znajduje się ono dalej niż 5 km w linii prostej od gospodarstwa.

2. KOiZ, tabela **‘Warunkowość’**:

- Wprowadzono informacje dodatkowe w zakresie normy GAEC 2. Są to:
 - Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych – TUZ;
 - Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych – grunty orne;
 - Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych – uprawy trwałe.
- Usunięto informacje dodatkowe w zakresie normy GAEC 8.
- Usunięto informacje dodatkowe w zakresie normy GAEC 9 dotyczące powierzchni TUZ cennych przyrodniczo poza obszarami Natura 2000.

3. KOiZ, tabela **'Ekoschematy'**:

- Uprawy – dodano następujące wiersze:
 - 2.1.** Integrowana Produkcja Roślin - uprawy sadownicze
 - 2.2.** Integrowana Produkcja Roślin - uprawy jagodowe
 - 2.3.** Integrowana Produkcja Roślin - uprawy rolnicze
 - 2.4.** Integrowana Produkcja Roślin - uprawy warzywne

 - 3.1.** Biologiczna uprawa - mikrobiologiczne środki ochrony roślin
 - 3.2.** Biologiczna uprawa - stosowanie nawozowych produktów mikro-biologicznych

 - 7.1.** Grunty ugorowane
 - 7.2.** Żywopłoty lub pasy zadrzewione
 - 7.3.** Pojedyncze drzewa
 - 7.4.** Zagajniki śródpolne
 - 7.5.** Zadrzewienia liniowe
 - 7.6.** Oczka wodne
 - 7.7.** Rowy
 - 7.8.** Miedze śródpolne lub strefy buforowe

 - 8.** Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany:
 - 8.1.** Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany - zboża i ich mieszanki;
 - 8.2.** Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany - rośliny strączkowe;
 - 8.3.** Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany - ziemniaki.

4. KOiZ, tabela **'Informacje dodatkowe o warunkach produkcji zwierzęcej'**:

- Dodano brakujące wiersze:
 - 5.6. Liczba stanowisk dla kur niosek;
 - 5.7. Liczba stanowisk dla brojlerów.

ZMIANY W KODACH:

- Dodano kod 65-60-00 'Wino z winogron'
- Dla kodu 21-21-nn 'Płatność z tytułu ekoschematów' dodano kody uszczegółowienia:
 - 7 - Grunty wyłączone z produkcji;

- 8 - Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany;
- 9 - Ekoschematy łączone.

UWAGI UZUPEŁNIAJĄCE DO INSTRUKCJI PROWADZENIA ZAPISÓW na ROK 2025:

1. KOiZ, tabela '**Elementy krajobrazu**':
 - Tabela dotyczy każdego gospodarstwa, w którym wystąpił wybrany element krajobrazu, bez względu na to czy są one zgłaszane w ramach PS WPR, czy też nie.
2. KOiZ, tabela '**Zasoby i nakłady pracy**':
 - Pracownicy zatrudnieni przez podmiot zewnętrzny (kod 73-90-00 'Inni stali pracownicy najemni zatrudnieni przez podmiot zewnętrzny') nie są wliczani do kosztów wynagrodzeń gospodarstwa.
3. KOiZ, tabela '**Informacje dodatkowe o zasobach i nakładach pracy**':
 - Certyfikat potwierdzający udział w szkoleniu nie jest wymagany, a organizatorzy szkoleń nie muszą być certyfikowani;
 - Działania doradcze nie powinny być uwzględniane;
 - W przypadku posiadaczy/kierowników/pracowników uczęszczających do szkoły średniej lub wyższej, te działania edukacyjne nie powinny być uwzględniane;
 - Szkolenia zawodowe:
 - 3.9. Zarządzanie gospodarstwem** - może obejmować księgowość, finanse, marketing.
 - 3.10. Ustawodawstwo** - może odnosić się do wymogów prawnych, podatków, WPR i innych dotacji. Wyklucza ono szkolenia dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, które należy zgłosić w ramach 3.11.
 - 3.11. Bezpieczeństwo i higiena pracy** - może odnosić się do przewidywania, rozpoznawania, oceny i kontroli zagrożeń występujących w miejscu pracy lub poza nim, które mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie i samopoczucie pracowników. Może obejmować szkolenie w zakresie bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin. W takim przypadku można również zgłosić kod 2 w kategorii 3.16.
 - 3.12. Szkolenia z zakresu zapobiegania ryzyku i zarządzania nim** mogą odnosić się do praktyk i strategii zarządzania ryzykiem w celu łagodzenia ryzyka w produkcji rolnej, a także technik zarządzania w celu łagodzenia ryzyka finansowego w rolnictwie. Mogą obejmować szkolenia z zakresu ubezpieczeń, programów rządowych, dywersyfikacji

w gospodarstwie (np. OGA bezpośrednio związane z gospodarstwem), zatrudnienia poza gospodarstwem itp.

3.13. Szkolenia z zakresu **transformacji cyfrowej i mechanizacji** mogą odnosić się do zrozumienia i stosowania mechanizacji, nowej technologii w rolnictwie oraz do nauki, w jaki sposób technologia może usprawnić zarządzanie gospodarstwem i wydajność w gospodarstwie, w tym szkoleń w zakresie narzędzi do analizy danych.

3.15. Rolnictwo węglowe - obejmuje wszelkie działania mające na celu zwiększenie sekwestracji węgla i/lub redukcję emisji gazów cieplarnianych pochodzących z rolnictwa, poprzez techniki gospodarowania glebą lub inne praktyki.

3.16. Szkolenia dotyczące **środków ochrony roślin** mogą dotyczyć wszelkich praktyk/zobowiązań w zakresie stosowania oraz ograniczeń w stosowaniu środków ochrony roślin.

3.17. Wykorzystanie i zarządzanie **składnikami odżywczymi** może odnosić się do wszelkich praktyk/zobowiązań w zakresie wykorzystania składników odżywczych, ograniczeń w stosowaniu nawozów, np. ilości, źródła/rodzaju składnika odżywczego (organiczny, mineralny itp.), technik stosowania, czasu.

3.18. Stosowanie praktyk i zabiegów w celu **ochrony gleby** i poprawy jej wydajności (takich jak żyzność gleby lub mechanika gleby). **Zarządzanie wodą** odnosi się do strategicznego planowania, rozwoju i wykorzystania zasobów wodnych w celu optymalizacji produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz utrzymania zrównoważonych praktyk rolniczych. Obejmuje efektywne wykorzystanie nawadniania, oszczędzanie wody, harmonogramowanie, zarządzanie drenażem, zbieranie wody deszczowej i ponowne wykorzystanie wody. Zarządzanie glebą i wodą może również odnosić się do zarządzania uprawami i użytkami zielonymi.

3.19. Szkolenia z zakresu **energetyki** mogą dotyczyć wytwarzania energii (np. z biomasy, energii słonecznej) oraz sposobów oszczędzania energii.

3.20. Szkolenia z zakresu **hodowli zwierząt** mogą dotyczyć hodowli, karmienia i pomieszczeń dla zwierząt. Nie obejmują dobrostanu zwierząt, który należy zgłosić w ramach 3.21.

3.21. Dobrostan zwierząt - obejmuje środki/zobowiązania dotyczące warunków bytowych (ilość miejsca, wentylacja, światło, temperatura, wilgotność itp.), dostęp do pastwisk i przestrzeni na zewnątrz, ograniczenia w stosowaniu środków przeciwdrobnoustrojowych.

- **Plan bezpieczeństwa pracy** (wiersz 3.27) może być dokumentem sporządzonym przez osobę prowadzącą gospodarstwo rolne lub przez inną zewnętrzną jednostkę np. doradcę, ubezpieczyciela.
4. KOiZ, tabela '**Zwierzęta – miesięczne stany zwierząt**':
- Dostęp do wybiegu - jeżeli system utrzymania zwierząt związany jest z tym, że są one przez cały rok lub część roku na zewnątrz to nie jest to traktowane jako zapewnienie dostępu do wybiegu. W takiej sytuacji należy wybrać kod 1 'nie'.
5. KOiZ, tabela '**Rejestr urodzeń i upadków zwierząt własnych**':
- Ubój z konieczności - oznacza uśmiercanie zwierząt, które są ranne lub chore, jeżeli choroba lub zranienie wiąże się z silnym bólem lub cierpieniem.
Uwzględnia również zmniejszanie liczebności zwierząt z przyczyn związanych ze zdrowiem publicznym, zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt lub ze względów środowiskowych, pod nadzorem właściwego organu.
6. KOiZ, tabela '**Zużycie produktów własnych**':
- Kolumna '**Zużycie na opał**' – w drodze wyjątku dopuszczamy rejestrację produktów własnych nietowarowych (np. słomy). W takim przypadku prosimy:
 - w kolumnie 3 wstawić odpowiedni kod;
 - w kolumnie 4 odpowiednią jednostkę miary;
 - kolumny 5 nie należy wypełniać, ponieważ wartość przekazania wyceniona będzie normatywnie;
 - w kolumnie 14 określić ilość zużytą na opał.
7. KOiZ, tabela '**Informacje ogólne**':
- Certyfikaty:
Wiersz **1.2.4. i 1.2.5.** - obejmują wyłącznie schematy certyfikacji wykraczające poza podstawowe wymogi rolnictwa ekologicznego określone w rozporządzeniu. Na przykład, jeśli ekoetykieta obejmuje kryteria zrównoważonego rozwoju, takie jak ochrona różnorodności biologicznej, redukcja emisji dwutlenku węgla lub zarządzanie wodą wykraczające poza normy ekologiczne, można ją zgłosić w ramach tych pytań.
Jeżeli zadeklarowano:
 - 2 – gospodarstwo posiada aktywną i ważną certyfikację, lub
 - 3 – gospodarstwo rozpoczęło, ale nie zakończyło procesu certyfikacjiprosimy określić sektor/y objęte certyfikacją oraz rok rozpoczęcia certyfikacji.

- Energia i paliwa:
Wiersz **2.2.** do listy kodów dodano 9 = 'nie dotyczy', który należy zastosować, gdy w gospodarstwie nie występują wskazane w wyszczególnieniu urządzenia do produkcji energii odnawialnej.
Wiersz **2.7.** do listy kodów dodano:
 - 8 = 'mieszany', który należy zastosować, gdy w gospodarstwie występuje rozliczenie zarówno w systemie net-meteringu jak i w systemie net-billingu.
 - 9 = 'nie dotyczy', który należy zastosować, gdy w gospodarstwie nie występują urządzenia do produkcji energii elektrycznej z OZE.
- Innowacje i cyfryzacja:
Wiersz **3.1.** jeśli gospodarstwo demonstracyjne jest częścią sieci gospodarstw demonstracyjnych, to prosimy dla pytania 3.1. wybrać 63 i 64.
- Informacje różne:
Wiersz **4.4.** działania edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym nie powinny być traktowane jako element rolnictwa społecznego.

CZĘŚĆ II. Uwagi pozostałe:

INFORMACJE OGÓLNE

1. Organizacje producenckie są to wszystkie organizacje zrzeszające rolników mające na celu wzmocnienie pozycji rynkowej producentów rolnych. **Do organizacji producenckich zaliczamy również spółdzielnie mleczarskie.**
2. W przypadku uczestnictwa w **organizacji zrzeszającej producentów grzybów** należy użyć **kodu sektora = 33**, właściwego dla sektora produkcji owoców i warzyw.

DOTACJE

3. Za moment przyznania dotacji uznaje się:
 - w przypadku dotacji operacyjnych → moment **pierwszej wpłaty na rachunek gospodarstwa**;
 - w przypadku dotacji inwestycyjnych → moment **złożenia wniosku o płatność**.
4. Tabelę 'Ilości referencyjne roczne', tzw. 'DD', należy wypełnić **zgodnie ze złożonym, w danym roku obrachunkowym, w ARiMR wnioskiem o przyznanie płatności bezpośrednich i interwencji** w ramach Planu Strategicznego WPR na lata 2023- 2027
5. W przypadku przyznania w danym roku obrachunkowym dotacji za poprzedni i bieżący rok do ich rejestracji należy używać **różnych końcówek -nn**, np. płatność podstawową za rok 2024 kodem 21-1 1-01, a płatność podstawową za rok 2025 kodem 21-1 1-02.
6. W tabeli 'Wpływy' kwoty poszczególnych dopłat i powierzchnie do których zostały przyznane muszą być **zgodne z decyzjami wydawanymi przez ARiMR**, a nie dopasowane do powierzchni upraw wykazanych w tabeli 4 KOiZ. Z kolei powierzchnia wykazana w tabeli 2 KOiZ nie powinna być dopasowana do powierzchni zgłoszonej do dopłat w ARiMR.
7. **Płatność dla małych gospodarstw**
Płatność dla małych gospodarstw należy kodować 21-00-00. Prosimy zwrócić uwagę, że wnioskując o płatność dla małych gospodarstw rolnik może ubiegać się o przyznanie wyłącznie:
 - przejściowego wsparcia krajowego;
 - płatności ONW;
 - płatności z tytułu rolnictwa ekologicznego;

- płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
- płatności zalesieniowych.

W związku z tym, jeśli gospodarstwo złożyło żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw to w KOiZ, w tabeli 'Ilości referencyjne roczne' należy wybrać odpowiedź 'T' w punkcie 1 oraz podać kwotę płatności w punkcie 1.1.. Jedynymi dodatkowymi punktami, które mogą zostać oznaczone 'T' i gdzie można wprowadzić ilość jednostek bazowych (kg, ha) są w tym przypadku:

- punkt 14 wraz z podpunktami, dotyczące płatności niezwiązanej do tytoniu;
- punkt 15 dotyczący Uzupełniającej Płatności Podstawowej (UPP);
- punkt 18 dotyczący płatności ONW (tylko T/N).

8. **Ekoschematy**

W tabeli Wpływy prosimy zapisywać dotacje z tytułu ekoschematów zgodnie z zapisami na decyzjach dotyczących ww. płatności, tj. **oddzielnie dla każdej praktyki**.

9. Pomoc de minimis na zakup czystorasowego buhaja rasy mięsnej prosimy kodować **27-31-nn** 'Dotacje do zakupu materiału hodowlanego';

/termin składania wniosków od 6 maja do 30 listopada 2025 r./

z kolei środki otrzymane za pośrednictwem grup producenckich na zakup zwierząt hodowlanych należy kodować:

- **24-99-nn**, jeśli dotacja pochodzi ze środków PROW 2014-2020;
- **25-99-nn**, jeśli dotacja pochodzi ze środków PS WPR 2023-2027.

10. Refundację do 100% wydatków poniesionych przez hodowcę trzody chlewnej (bioasekuracja) prosimy kodować **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej';

/termin składania wniosków do 17 października 2025 r./

11. Dotacje związane z pomocą dla gospodarstw poszkodowanych z powodu wystąpienia **klęsk żywiołowych i niekorzystnych zjawisk pogodowych** prosimy kodować **29-31-nn**. Są to np.

- Nadzwyczajne wsparcie finansowe dla producentów owoców, poszkodowanych na skutek wystąpienia niekorzystnych zjawisk klimatycznych wiosną 2025 r. – pomoc dla sadowników;

/termin składania wniosków od 1 grudnia 2025 r. do 15 stycznia 2026 r./

- Powódź 2024 – wsparcie dla rolników, sadowników, ogrodników, pszczelarzy i hodowców ryb;

/termin składania wniosków do 7 listopada 2025 r./

- Krajowa pomoc finansowa w związku ze szkodami w uprawach rolnych spowodowanymi wystąpieniem w 2025 r. przymrozków wiosennych, powodzi, gradu, deszczu nawalnego lub huraganu;
/termin składania wniosków 27 października do 15 listopada 2025 r./
- Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym położonym na obszarze Żuław powstały szkody spowodowane wystąpieniem w dniach 28 i 29 lipca 2025 r. deszczu nawalnego;
/termin składania wniosków do 24 października 2025 r./
- Pomoc suszowa za 2024 rok;
/termin składania wniosków do 10 kwietnia 2025 r./
- Pomoc suszowa dla rodzin;
/termin składania wniosków do 10 kwietnia 2025 r./
- Pomoc krajowa na szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. deszczu nawalnego lub powodzi;
/termin składania wniosków do 31 stycznia 2025 r./
- Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku POWODZI, w związku z którą wprowadzono stan klęski żywiołowej w 2024 r. - Pomoc na trzecią i czwartą ratę podatku rolnego za 2024 r.;
/termin składania wniosków do 29 listopada 2024 r./
- Pomoc krajowa na szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. GRADU, DESZCZU NAWALNEGO, PRZYMROŻKÓW WIOSENNYCH LUB HURAGANU - Pomoc do powierzchni upraw w których wystąpiły szkody;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./
- Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku POWODZI, w związku z którą wprowadzono stan klęski żywiołowej w 2024 r. - Pomoc do niezebranych plonów z zalanych upraw;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./
- Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku GRADU, DESZCZU NAWALNEGO, PRZYMROŻKÓW WIOSENNYCH LUB HURAGANU - Pomoc na trzecią i czwartą ratę podatku rolnego za 2024 r.;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./

12. Lista **kodów uszczegółowiających** dla dotacji i wsparcia o charakterze wyjątkowym innych niż z tytułu klęsk żywiołowych (**kod 29-39-nn**).
- Kod 32 — Pomoc finansowa dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji świń w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzania do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).
/nabór w trybie ciągłym/
 - Kod 5 — pomoc dla pszczelarzy do prezimowanych rodzin pszczelich;
/termin składania wniosków 1 kwietnia 2025 r. do 31 maja 2025/
 - Kod 76 — Pomoc krajowa dla producentów pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych (dopłaty do zbóż)
/termin składania wniosków do 5 czerwca 2024 r./
 - Kod 8 — zwrot dyscypliny finansowej;
 - Kod 9 — pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym.
13. Rekompensaty dla producentów rolnych z tytułu utraty przychodów ze środków Funduszu Ochrony Rolnictwa wypłacane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa prosimy kodować **29-99-nn** 'Pozostałe dotacje i wsparcie', z zaznaczeniem w opisie kodu, że zapis dotyczy Funduszu Ochrony Rolnictwa.

ZWIERZĘTA

14. **ASF – zestawienie kodów wydatków i odszkodowań**
- wydatki za unieszkodliwienie zwłok i transport zwierząt - kod **71-21-90** 'Pozostałe usługi specjalistyczne do produkcji zwierzęcej';
 - dopłaty do ubezpieczenia zwierząt gospodarskich - kod **27-32-nn**;
 - odszkodowania za utylizację i transport - kod **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej';
 - odszkodowanie za zabite zwierzęta ('z weterynarii') - kod **29-39-nn** 'Pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym' z kodem uszczegółowienia 9.
15. Mleka wyssanego przez cielęta, żrebięta i inne młode zwierzęta **nie należy rejestrować** w tabeli 7 KOiZ 'Zużycie produktów własnych'.
16. **Wydatki mające charakter kosztów bezpośrednich**, używane do produkcji zwierzęcej, np. wytłaczanki do jajek, kolczyki dla zwierząt, powinny być kodowane 52-90-00, a nie ~~55-00-00~~.

KREDYTY

17. **Raty i odsetki**

Raty kapitałowe kredytu oraz odsetki należy rejestrować oddzielnie:

- raty kapitałowe pod kodem kredytu, tj. z grupy 4*;
- odsetki pod kodem z grupy 85-1* 'Odsetki i prowizje od kredytów / pożyczek'.

18. **Dopłaty do oprocentowania kredytów**

Dopłaty do oprocentowania kredytów przekazywane są przez ARiMR bezpośrednio do banków. Z tego względu nie należy ich wykazywać w tabeli 'Wpływy' KWiW.

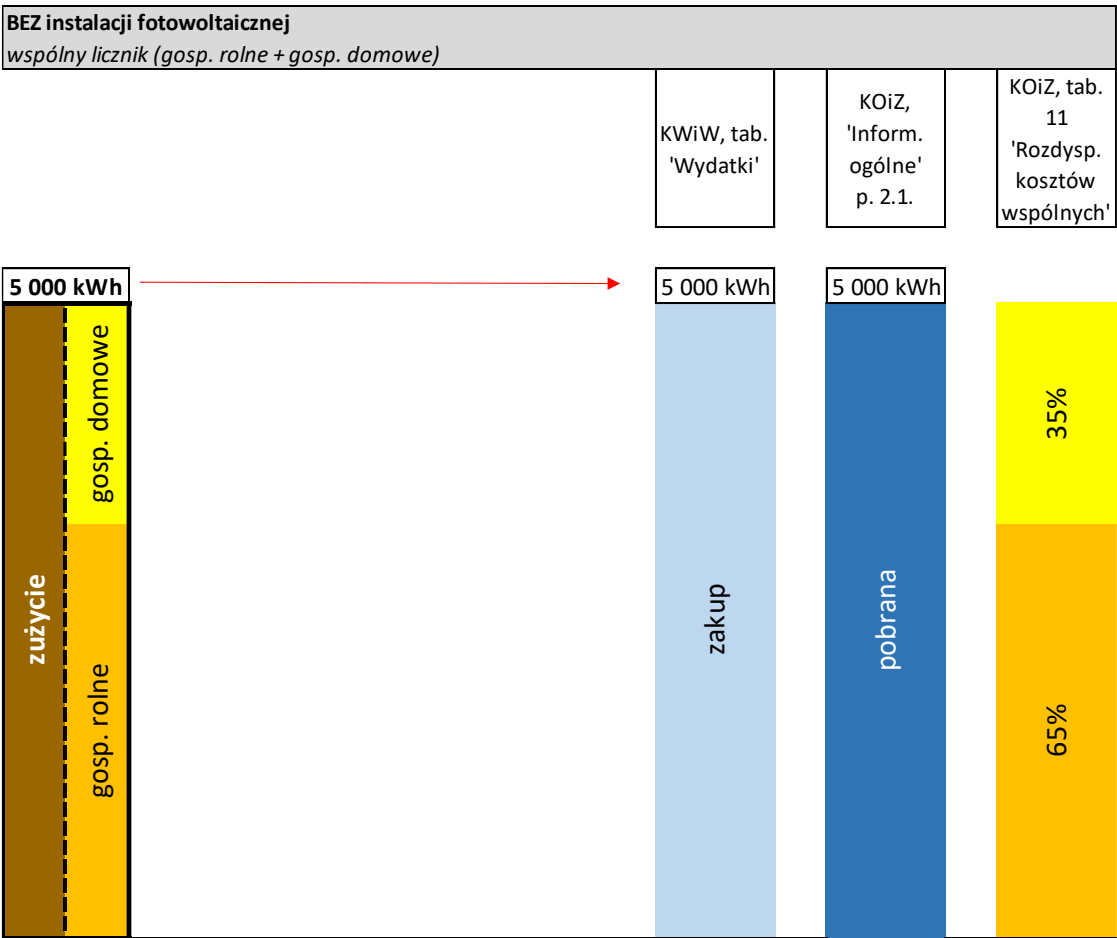
ENERGIA ELEKTRYCZNA

19. W FSDN (KWiW: tab. 'Wydatki', KOiZ: tab. 'Informacje ogólne', sekcja 'Energia i paliwa') **rejestrujemy informacje dotyczące całości energii elektrycznej** zużytej przez gospodarstwo rolne i domowe (z wyjątkiem sytuacji, gdy gospodarstwo rolne ma odrębny licznik – wtedy należy rejestrować dane dotyczące wyłącznie gospodarstwa rolnego).

Oznacza to, że w KWiW w tab. 'Wydatki' należy podać całość kosztów zakupu energii elektrycznej, a część przypadającą na gospodarstwo rolne i gospodarstwo domowe określić w KOiZ, w tab. 11 'Rozdysp. kosztów wspólnych'.

20. W tabeli 'Informacje ogólne', w punkcie 2.7, tj. **'Sposób rozliczania energii'** należy podać w jakim systemie gospodarstwo rozlicza energię elektryczną z OZE (Odnawialnych Źródeł Energii). Jeśli rolnik dokłada panele do posiadanej już instalacji (sprzed 04.2022) to całość nadal jest rozliczana w systemie net-meteringu. Jeśli w gospodarstwie występuje rozliczenie zarówno w systemie net-meteringu jak i w systemie net-billingu należy użyć kodu 8, zaś gdy w gospodarstwie nie występują urządzenia do produkcji energii elektrycznej z OZE, należy użyć kodu 9.
21. W schematach i przykładach zamieszczony poniżej, w celu uproszczenia zapisów, przyjęto założenie, że rozliczenie dotyczy wyłącznie danego roku obrachunkowego. W rzeczywistości faktury rozliczeniowe mogą dotyczyć różnych okresów, niekoniecznie ograniczonych do konkretnego roku obrachunkowego.

Schemat ilościowy (w kWh):

22. W przypadku zakupu energii elektrycznej należy podać ilość kWh. Dotyczy to informacji zawartych w fakturach rozliczeniowych, gdzie wskazana jest ilość energii elektrycznej faktycznie zużytej przez gospodarstwo. **Ilości wynikające z prognoz należy pominąć.**

23. W przypadku nieodpłatnego korzystania z budynków od osób trzecich, koszt energii elektrycznej związanej z użytkowaniem ww. budynków należy uwzględnić w wartości szacowanego czynszu w tab. 9 'Nieodpłatne przekazania do gospodarstwa rolnego', KOiZ.

FOTOWOLTAIKA

24. **Informacje podstawowe:**

- Średnia ilość energii elektrycznej możliwa do wyprodukowania przez instalację PV w polskich warunkach wynosi ok 1000 kWh na 1 kWp mocy instalacji.
- Przeciętny koszt zakupu 1 kW mocy instalacji PV (bez magazynu energii) kształtował się w roku 2025 na poziomie około 5 tys. zł.

- Gospodarstwa wykorzystujące energię elektryczną ze źródeł odnawialnych powinny wykazać urządzenie do produkcji energii odnawialnej na stanie środków trwałych gospodarstwa rolnego (z wyjątkiem sytuacji, gdy gospodarstwo domowe zużywa większość energii wyprodukowanej przez instalację, wtedy jednak w KOiZ, w tab. 11 'Rozdysponowanie kosztów wspólnych', należy wykazać rozdysponowanie na gospodarstwo domowe > 50%).
- Gospodarstwa ponoszą koszty energii elektrycznej (koszty opłat stałych i dystrybucyjnych) nawet jeśli zużycie jest w całości pokrywane przez instalację fotowoltaiczną. Oznacza to, że ww. koszty powinny zostać wykazane w KWiW, w tabeli 'Wydatki'.
- Gospodarstwa posiadające instalację fotowoltaiczną, w większości przypadków, zużywają część wytworzonej energii elektrycznej na własne potrzeby, a pozostałą część wprowadzają do sieci energetycznej.

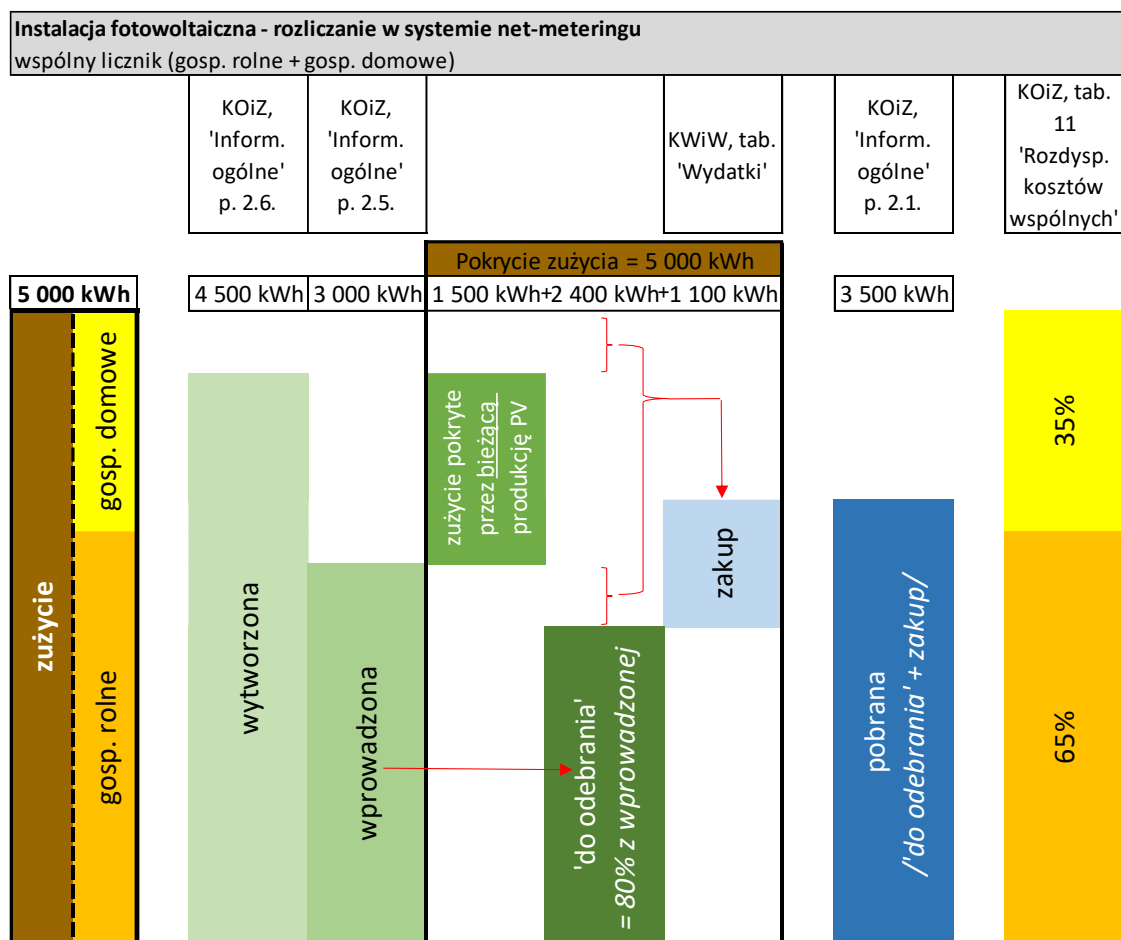
25. **Rozliczanie w systemie net-meteringu (ilościowe)**

W rozliczeniach **w systemie net-meteringu** standardem jest, że energia wprowadzona do sieci jest następnie z niej 'odbierana' w sytuacji, gdy bieżące zapotrzebowanie w gospodarstwie nie może być pokryte przez aktualną produkcję instalacji PV.

Energia wprowadzona do sieci stanowi więc część energii pobranej z sieci energetycznej. Oznacza to, że:

- ilość energii wyprodukowanej przez instalację PV nie może być niższa niż ilość energii wprowadzonej do sieci. Z reguły ilość energii wprowadzonej do sieci jest niższa od energii wyprodukowanej o część energii z instalacji PV zużytą bezpośrednio w gospodarstwie.
- w systemie **net-meteringu** ilość energii pobranej z sieci zawiera w sobie część energii wprowadzonej do sieci z instalacji PV i ilość energii zakupionej od dostawcy energii.

Schemat ilościowy (w kWh):

26. Rozliczanie w systemie net-billingu (wartościowe)

Net-billing jest to system rozliczeń prosumentów obowiązujący od dnia 1 kwietnia 2022 r. W przeciwieństwie do net-meteringu, polega on na rozliczaniu wartościowym (pieniężnym), tj. cała energia wprowadzona do sieci jest wyceniona (sprzedana) po określonej cenie, a uzyskane środki stanowią wirtualny depozyt, z którego jest finansowany zakup energii od dostawcy. Oznacza to, że w systemie **net-billingu** ilość energii pobranej z sieci jest równa ilości energii zakupionej od dostawcy energii.

Uproszczony przykład rozliczeń w gospodarstwach posiadających instalację PV, na przykładzie dwóch lat, w dwóch systemach: net-billing --> rozliczenie <u>wartościowe</u> (od kwietnia 2022) i net-metering --> rozliczenie <u>ilościowe</u>				net-billing (od kwietnia 2022)						net-metering					
				2024			2025			2024			2025		
				ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość
A	Ilość zużycia energii w roku			2 400			5 000			2 400			5 000		
B	Instalacja PV														
B.1.	Wartość depozytu na <u>początek roku</u>					0 zł			90 zł	nie ma zastosowania w net-meteringu					
B.2.	Ilość energii 'do odebrania' z sieci na <u>początek roku</u>			nie ma zastosowania w net-billingu						0			700		
	Produkcja:														
B.3.	Ilość energii wytworzonej przez instalację PV			4 500			4 500			3 500			4 500		
	Rozdysponowanie:														
B.4.	Ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie			1 500			1 500			1 500			1 500		
B.5.	Ilość i wartość energii wprowadzonej do sieci			3 000	0.42	1 260 zł	3 000	0.35	1 050 zł	2 000			3 000		
B.6.	Ilość energii 'do odebrania' z sieci (= 80% z B.5.)			nie ma zastosowania w net-billingu						1 600			2 400		
C.1.	Ilość i wartość zużytej energii zakupionej od dystrybutora: net-billing (= A - B.4.)			900	1.30	1 170 zł	3 500	1.10	3 850 zł						
C.2.	Ilość i wartość zużytej energii zakupionej od dystrybutora: net-metering (= A - B.2. - B.4. - B.6.)*									0	0.00	0 zł	400	1.10	440 zł
B.7.	Wartość depozytu na <u>koniec roku</u> (= B.1. + B.5. - C.1.)*					90 zł			0 zł	nie ma zastosowania w net-meteringu					
B.8.	Ilość energii 'do odebrania' z sieci na <u>koniec roku</u> (= B.2. + B.4. + B.6. - A)*			nie ma zastosowania w net-billingu						700			0		

Zapisy w KRR															
KOiZ, tab. Informacje ogólne															
2.1.	Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej: net-billing (= C.1.ilość)				900				3 500						
2.1.	Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej: net-metering (= B.6 + C.2.ilość)										1 600			2 800	
2.5.	Ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci energetycznej (= B.5.)				3 000				3 000			2 000			3 000
2.6.	Ilość energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych (= B.3.)				4 500				4 500			3 500			4 500
2.7.	Sposób rozliczania energii elektrycznej z OZE							kod = 2						kod = 1	
KWiW, tab. Wydatki (82-10-00)															
Energia zakupiona od dystrybutora: net-billing (ilość = C.1.ilość wartość = C.1.wartość - (B.1. + B.5.))**					900			1 zł	3 500			2 710 zł			
Energia zakupiona od dystrybutora: net-metering (ilość = C.2.ilość wartość = C.2.wartość)***												-		-	400
Opłaty stałe i dystrybucyjne: net-billing / net-metering								646 zł				646 zł			646 zł

* jeśli wynik działania zapisanego w nawiasie < 0 to wartość w odpowiedniej komórce = 0

** jeśli (B.1. + B.5.) > C.1) to wartość w odpowiedniej komórce = 1 zł

*** jeśli C.2.ilość = 0 to zapisy w KWiW, w tab. Wydatki (82-10-00) nie powinny się pojawić

UPRAWY

27. **Faktury 'pakietowe'**

W przypadku wystąpienia faktury zbiorczej, zawierającej łączną kwotę wydatku za pakiet środków do produkcji danej uprawy (np. 'pakiet Rzepak 2025'), należy podjąć próbę oszacowania wartości poszczególnych części składowych w podziale na środki ochrony roślin i nawozy (zgodnie z Wykazem Kodów) na podstawie informacji uzyskanych od rolnika jakie środki fizycznie otrzymał w ramach pakietu (o ile nie są wyszczególnione na fakturze). Wymaga to dodatkowej pracy od doradcy, ale na ten moment nie istnieje inny sposób poprawnego zapisu ww. sytuacji.

28. **Wydatki mające charakter kosztów bezpośrednich**, używane do produkcji roślinnej, np. opakowania jednorazowe, kartony na warzywa, owoce, folia do sianokiszzonek, adiuwanty, powinny być kodowane 51-90-00, a nie ~~55-00-00~~. W opisie kodu prosimy podawać nazwy handlowe (jeśli występują), aby ułatwić sprawdzanie i potwierdzenie czy użyto prawidłowego kodu.

29. **Preparaty biologiczne**, np. wspomagające pozyskiwanie azotu z powietrza BlueN, rewitalizatory gleby, itp. należy kodować 51-60-00 'Regulatory wzrostu'.

30. **Powierzchnia zimowej okrywy zielonej**

W tab. 4 'Uprawy' KOiZ w kol. 12 'Powierzchnia zimowej okrywy zielonej' należy wykazać powierzchnię **roślin ozimych do zbioru w roku następnym** oraz **poplonów ozimych**. Nie należy wykazywać powierzchni trwałych użytków zielonych (TUZ) oraz plantacji wieloletnich.

31. **Cykl krótki**

Zapisy w tabeli 11 SAiZ i/lub w tabeli 12 KOiZ, tj. 'Produkcja roślinna w toku - cykl krótki', powinny być **spójne z zapisami w tabeli 4 KOiZ 'Uprawy'**. Oznacza to, że jeżeli w tab. 4 KOiZ wykazano uprawy ozime do zbioru w roku bieżącym to w tabeli 11 SAiZ powinny zostać wyszczególnione nakłady poniesione na daną roślinę (przede wszystkim nasiona, ale również nawozy). Podobnie, jeżeli w tabeli 4 KOiZ wykazano powierzchnię zimowej okrywy zielonej (kolumna 12) to w tabeli 12 KOiZ powinny zostać wykazane nakłady na rośliny ozime do zbioru w roku następnym (i/lub poplony ozime).

Należy zwrócić uwagę czy zapisy w tabeli 11 SAiZ i/lub 12 KOiZ pozwalają na jednoznaczną identyfikację danego kosztu. Prosimy, zwłaszcza w opisie kodu 51-10-00 'Materiał siewny i rozmnożeniowy', określić gatunek rośliny, której dotyczy poszczególny koszt np. 'Nasiona pszenicy ozimej'.

Prosimy również o zweryfikowanie czy wykazana ilość nasion, czy nawozów jest adekwatna do powierzchni wykazanej pod daną uprawą ozimą, tj. czy normy ilościowe wysiewu czy nawożenia nie zostały przekroczone.

32. Należy unikać **zbiorczego zapisywania** różnych usług (również czynszów za maszyny), nasion, nawozów użytych w cyklu krótkim **w jednym wierszu**, ponieważ utrudnia to testowanie i zwiększa ryzyko popełnienia błędu.

INWESTYCJE / CYKL DŁUGI

33. **Remont kapitalny**

Wydatki na materiały i usługi budowlane, materiały i usługi remontowe maszyn i urządzeń o łącznej, kilkunastotysięcznej wartości przypadającej na jeden środek trwały, np. oborę, ciągnik, powinny być kodowane kodem inwestycji (jeżeli spełniona jest definicja remontu kapitalnego zamieszczona w 'Instrukcji prowadzenia zapisów...' → Słownik), a nie kodami przypisanymi do remontów bieżących.

34. W KOiZ, w tabeli13 'Cykl długi' oraz w tabeli16 'Drzewostan, sady i plantacje wieloletnie' prosimy zwrócić szczególną uwagę na wiersz '**Kod pochodzenia inwestycji**' i kody jakie mają w nim zastosowanie.

Wybór ww. kodu ma istotne znaczenie w określeniu powierzchni użytkowanych użytków rolnych w tabeli 2:

- kod 5 - inwestycja rozpoczęta przez rolnika w roku bieżącym: na ziemi wcześniej wykorzystanej w danym roku pod uprawę w plonie głównym → powierzchnia tej inwestycji/cyklu długiego nie może być uwzględniona w powierzchni użytkowanych UR w tabeli 2.
- kod 6 - inwestycja rozpoczęta przez rolnika w roku bieżącym: na ziemi wcześniej nie wykorzystanej w danym roku pod uprawę w plonie głównym → powierzchnia tej inwestycji/cyklu długiego musi być uwzględniona w powierzchni użytkowanych UR w tabeli 2.

ŚRODKI TRWAŁE

35. Materiały eksploatacyjne środków trwałych, np.: smary, płyny, opony, świece zapłonowe, szyby, wycieraczki do szyb powinny być kodowane 53-40-00, a nie ~~55-00-00~~.

36. **Weryfikacja kosztu odtworzenia (zakupu lub budowy) środków trwałych**

UWAGA: dotyczy gospodarstw rozpoczynających uczestnictwo w Polskim FSDN w roku obrachunkowym 2025 → komunikaty testu PTI 00303.

Przypominamy, że:

wartość bieżąca

= (jest równa)

wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie

(tj. wartość zakupu lub szacowany koszt budowy, w stanie nowym, z dnia szacowania)

- (minus)

dotychczasowe umorzenie

Wyliczona przez test Systemu RDR wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie ma za zadanie pomóc Państwu w określeniu, czy dany środek trwały jest wyceniony poprawnie, tj. czy za podaną kwotę rolnik byłby w stanie pozyskać obecnie identyczny lub zbliżony środek trwały (w stanie nowym, jeżeli środek trwały został pozyskany w stanie nowym lub w stanie używanym z dnia pozyskania, jeżeli pozyskano używany środek trwały).

Prosimy mieć na uwadze, że test ma za zadanie wyeliminowanie znaczących (kilkukrotnych) różnic w wycenie. Jeśli różnice w wycenie są niewielkie nie ma potrzeby korygowania wartości bieżącej.

Jeśli wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest w Państwa ocenie zbyt niska to (przyjmując, że rok rozpoczęcia eksploatacji i liczba lat użytkowania nie ulegną zmianie) należy zmienić wartość bieżącą środka trwałego o taką **krotność** jak relacja prawidłowej wartości kosztów odtworzenia w gospodarstwie do tej wykazanej w teście.

Przykład:

Wyliczenie prawidłowej wartości bieżącej:

- Wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie wykazana w teście – 10 tys. zł
- Prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie – 30 tys. zł

W powyższej sytuacji prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest trzykrotnie większa niż wykazana w teście. Stąd, jeśli obecna wartość bieżąca na SP roku 2025 wynosi 6 tys. zł to prawidłowa wartość bieżąca powinna wynosić: 3 x 6 tys. zł = 18 tys. zł.

Dodatkowe uwagi:

- W szczególnych wypadkach niska wartość może mieć wytłumaczenie w przeprowadzeniu **remontu kapitalnego całkowicie zamortyzowanego środka trwałego**. W tej sytuacji wykazana wartość jest wartością przeprowadzonego remontu kapitalnego więc wystarczy wpisać do Systemu RDR odpowiednie wyjaśnienie;
- Prosimy zwrócić uwagę **czy użyty kod jest prawidłowy**. W poprzednich latach niektóre opisy do kodów sugerowały, że dany obiekt może być budowlą (kody 15-2*), a nie budynkiem (kody 15-10-nn). Definicja budowli i budynków znajduje się w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2025', str. 107 i 108;
- Istotną informacją jest, **czy dany środek trwały został pozyskany przez gospodarstwo jako nowy czy jako używany**. W szczególności dotyczy to środków transportowych, maszyn i urządzeń. W przypadku używanych środków trwałych wartość wskazana przez test będzie przybliżoną wartością zakupu danego środka trwałego.

37. **Przykłady błędów w rejestracji środków trwałych w SAiZ**

- **Rok rozpoczęcia eksploatacji środka trwałego** w SAiZ równy **2025**;
- **Liczba lat dalszego użytkowania** w przypadku **zamortyzowanych środków trwałych różna od zera**. Przypominamy, że zamortyzowane środki trwałe użytkowane nadal w gospodarstwie należy zapisać z wartością 1 i liczbą lat dalszego użytkowania równą 0;
- **Korekta wartości bieżącej na zero**, mimo, że liczba lat dalszego użytkowania jest różna od zera, np. środka trwałego przeznaczonego do likwidacji w ciągu roku;
- **Zaliczanie do środków trwałych narzędzi i urządzeń**, których koszt nabycia lub wytworzenia w stanie nowym wynosi **mniej niż równowartość 3500 zł netto**;
- **Pomijanie** w inwenturze **maszyn i urządzeń**, których **wartość** wynosi **w stanie używanym mniej niż 3500 zł netto, ale w stanie nowym więcej niż 3500 zł netto**.

Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2025 mogą być aktualizowane i uzupełniane o nowe zagadnienia. Informacje o zmianach w niniejszym dokumencie będą na bieżąco przesyłane do Koordynatorów Polskiego FSDN drogą e-mailową oraz umieszczane w Aktualnościach na stronie internetowej www.fadn.pl.

Poprzednie wersje uwag metodycznych:

- rok obrachunkowy 2024 → [http://fadn.pl/wp-content/uploads/2024/01/Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2024 wersja 1 1.pdf](http://fadn.pl/wp-content/uploads/2024/01/Uwagi_metodyczne_na_rok_obrachunkowy_2024_wersja_1_1.pdf)
- rok obrachunkowy 2023 → http://fadn.pl/wp-content/uploads/2024/03/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2023_wersja_1_1.pdf